

først blev Præst; — med Hensyn til denne foreløbige Forordning da forholdt det sig saaledes, at det efter den stod i Skolecommissionsens Magt, eller rettere hørte til dens Forpligtelser, at lade Forældre have frie Hænder, naar de kun stillede deres Børn til de bestemte Examina. Forøvrigt skal jeg dog sige, at den ærede Minister ogsaa efter min Formening har Uret, naar han siger, at Bestemmelsen i Grundloven med Hensyn til de Børn, som skulle have fri Undervisning i Almueskolerne, staae i Samklang med Forordningen af 1814 eller nogen som helst Forordning, der bestemmer, at alle Børn i Almueskole-distriktet skulle komme der, thi det er vist nok, at det var aldeles overflødig at sige i Grundloven, at de fattige Børn skulle have „fri“ Undervisning i Almueskolerne, dersom det var forudsat, at de skulde nødes til at gaae der.

Safs: Det er ganske aabenbart, at der fortiden i det virkelige Liv, hvad der sandsynligviis er grundet paa anden Bestemmelse, maaskee paa enkelte af den Hær af Cancelliskrivelser, vi have, ikke gives Forældre, som selv ville undervise deres Børn hjemme, Lov dertil, uden at de efter Ansøgning have erholdt Skoledirectionens Tilladelse, og der er vistnok flere af det ærede Folkethings Medlemmer, som selv have prøvet dette, at de have maattet søge en saadan Tilladelse hos Skoledirectionen, for at faae Lov til selv at undervise deres Børn. Hvad angaaer det andet Punkt, som er under Dmtale, og som flere ærede Medlemmer ikke tillægge videre Betydning, skal jeg ikkun gjøre den Bemærkning, at jeg nøies med Krummer, naar jeg ikke kan faae Brød. Jeg anseer det nemlig med Hensyn til Cultusministerens hele Stilling, med Hensyn til de Bøer, der herse, navnlig hos Amtmand, Biskopper, Provster og Præster, for Diebliffet for umuligt at komme videre, jeg anseer det for umuligt, at nogen Skoledirecteur kan komme videre i de første 10 Aar, og navnlig anseer jeg det for aldeles umuligt at kunne faae nogen fuldstændig Reform af Skolevæsenet i de første 10 Aar, svarende til de Fordringer og den Gjæring, der fortiden er tilstede; thi jeg er vel langt fra at tillægge alle Meninger, der yttre sig, Beretti-

gelse, men der er en stor Gjæring tilstede her i Landet i den her omhandlede Henseende, og jeg troer, at det er langt bedre, at vi under denne Gjæring komme med de Forandringer, som ere absolut nødvendige og senere, naar denne Gjæring har lagt sig, komme med en fuldstændig Omordning, der kan spare til alle berettigede Fordringer. Jeg har idag ved de Foredrag, vi have hørt, faaet nye Vidnesbyrd paa, at Flere, endogsaa Embedsmænd, som beskæftige sig med Skolevæsenet, ikke kjende det Stilling fra Grunden af, at de kun kjende de Anordninger, som høre til det, hvormed de nærmest beskæftige sig. Naar saaledes en æret Rigsdagsmand, der selv er Skoleinspektør, idag har sagt, at Bestemmelserne i § 1 og 2 slet ikke have Noget at betyde, saa refererer han sig blot her til Kjøbenhavn, hvor jeg ikke kjender Forholdene saa nøt, men disse Paragrapher have navnlig Hensyn til Landet, og der have de virkelig særdeles Meget at betyde; thi de give en større Frihed, end der bestaaer; de give nemlig Sogneforstanderskabet Myndighed til at fritage et Barn af de forskellige Grunde, som kunne nødvendiggjøre det, for Skolegang om Sommeren. I Jylland navnlig gjøre vi det allerede, vi ere nødt dertil efter de locale Forhold, og i Særdeleshed nordensfor Limfjorden gives der intet Barn paa 10 Aar, som gaaer i Skole om Sommeren. Og naar nu dette er saa, hvorfor skal man da ikke give sit Minde til, at Noget, som Nødvendigheden paabyder, bliver til Lov? Altsaa maa jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, at uagtet den omhandlede Bestemmelse ikke passer paa Kjøbenhavn, saa kan den dog passe paa Landet, som har langt flere Beboere end Kjøbenhavn.

Hvad nu den anden Paragraph angaaer, saa udvider den kun den Tilladelse, som allerede findes Sted i Skoleaordningen, at Børn, naar de findes dygtige dertil, kunne udskrives fra Skolen med det 13de Aar, medens det efter de bestaaende Skoleaordninger kun er bestemt, at Børnene kunne fritages med 2 Dages Skolegang om Maanedens, naar de have fyldt det 13de Aar; det er altsaa de 2 Dage, hvorover en Streg skal blive slaaet, men denne Bestemmelse har Meget at betyde paa Landet i vor